

במשנה ברורה ריש הלכות חול המועד סי' תק"ל סק"א כתב מלאכות המותרות

בתוה"מ הם חמשה:

1. דבר האבד – שאם לא יעשנו בחוה"מ יפסד.
2. צרכי הגוף – כמו צרכי אוכל נפש [ומותר אפי' מעשה אומן].
3. פועל שאין לו מזה לאכול.
4. צרכי הרבים – מותר אפי' שלא לצורך המועד, ואף בטירחא מרובה, ואף בפרהסיא, אבל מעשה הדיוט, ואם זה לצורך המועד מותר אפילו מעשה אומן [שו"ע תקמ"ד סעיף ב'].
5. צורך המועד – אפילו ליחיד מותר, אבל רק מעשה הדיוט.

ונוסיף עוד שני ענינים.

6. צער ושמחה – יש דברים שאסרו משום שגורם צער, ויש שהתירו משום שגורם שמחה.
7. מראית העין – יש דברים שאסרו מפני מראית העין.

טבלת דבר האבד

<u>הטעם</u>	<u>הדין</u>	<u>הפעולה</u>
אין בזה הרבה טירחא [פ"א מ"א מ"ג].	מותר	השקאת בית השלחין ממעיין בשתו לפני המועד
<u>משום דאפי' להרווחה התירו טירחא מועטת.</u> דלהרווחה אסור לעשות אפי' טירחא מועטת, [פ"א מ"ג].	<u>חכמים: מותר</u> <u>ר' אליעזר:</u> אסור	השקאת בית השלחין ממעיין בלא שתו לפני המועד
משום דזה טירחא מרובה, ואסור אפי' שזה דבר האבד, [פ"א מ"א].	אסור	השקאת בית השלחין ממי קילון
גזירה משום מי קילון, [פ"א מ"א – רע"ב].	אסור	השקאת בית השלחין ממי גשמים
<u>דלהרווחה התירו טירחא מועטת.</u> דלהרווחה אסור אפי' טירחא מועטת,	<u>חכמים: מותר</u> <u>ר' אליעזר:</u>	השקאת בית הבעל
<u>דלהרווחה התירו טירחא מועטת.</u> דלהרווחה אסור אפי' טירחא מועטת, [פ"א מ"א וברע"ב מ"ג].	<u>חכמים: מותר</u> <u>ר' אליעזר:</u> אסור	לעשות עוגיות לגפנים
משום טירחא, ואפי' לצורך המועד, [פ"א מ"ב].	אסור	עשיית אמה חדשה

הפעולה	הד"ר	הטעם
תיקון אמה	מותר	משום דזה טירחא מועטת, וצורך המועד, [פ"א מ"ב].
המשכת מים מאילן לאילן	מותר	דאילן דומה לבית השלחין דיש הפסד, [תוס' ב. רש"י ו.].
צידת אישות ועכברים משדה האילן	כדרכו	משום שיש הפסד מרובה, [פ"א מ"ד].
צידת אישות ועכברין משדה לבן	לת"ק: כדרכו לחכמים: שלא כדרכו	לא הצריכו שינוי. משום שאין הפסד מרובה וצריך שינוי.
לתקן פירצה בגדר הגינה	מותר	משום הפסד, אבל רק מעשה הדיוט, דלא הוי הפסד גדול, [פ"א מ"ד
לתקן סדקים כדי למנוע שלא יכנס משם מים	מותר	רק מעשה הדיוט שאין בו טירחא מרובה אבל מעשה אומן שיש בו טירחא מרובה
תיקון ציר, צינור, קורה, מנעול, מפתח, שנשברו	מותר	ומותר אפי' מעשה אומן, ואפי' טירחא מרובה, משום שזה הפסד
דריכת זיתים אחר הפיכה	ר' יהודה: אסור	והתיר רק להניח קורה ראשונה – דאין יותר הפסד.
הוצאת יין מהבור	ר' יהודה: אסור	והתיר רק להניח כיסוי – דאין יותר הפסד.
להכניס פירות מפני הגנבים	מותר	רק יעשה בצינעה עד כמה שאפשר, [שו"ע תקל"ח ס"ב].
שליית פשתן מהמשרה	מותר	דאם ישארו במשרה, זה ירקב ויש בזה הפסד גדול, וזה דבר האבד שהתירו אפי' טירחא מרובה, [פ"ב מ"ג ובשו"ע תקל"ח ס"א].
חיפוי קציעות בקש	מותר	דיכול להתקלקל מהגשם, והתירו טירחא, [פ"ב מ"ה].
עיבוי קציעות	ת"ק: אסור ר' יהודה: מותר	משום מראית העין, שיאמרו שעושהו לאוצר – והיינו שזה לא לצורך המועד, [תיו"ט]. לא גזרו כנ"ל.
להביא כלים מבית האומן כשחושש להם	מותר	רק שיוליכנו כמה שפחות, משום מראית העין, [פ"ג מ"ד – ובשו"ע תקל"ד סעיף ג']. משום דבר האבד שמא יקדימנו אחר.

הטעם	הדין	הפעולה
מיירי ברוצה לצאת בשיירא וחיישינן שלא יחזור ותישאר אשתו עגונה	מותר	כתיבת גיטין
דחיישינן שללוח לא יהיה לפרוע את חובו אחר המועד, והמלוה מאבד את ממנו.	מותר	כתיבת שוברין
על ידי שכיב מרע (גוסס) וחיישינן שמא ימות, והוי דבר האבד.	מותר	כתיבת דיתיקי (צוואה)
דזה דבר האבד, שמא יחזור בו הנותן.	מותר	כתיבת שטר מתנה
שהוא דבר האבד, שאם לא יהיה לו פרוזבול לא יוכל לגבות את חובותיו אחר שמיטה, ומיירי שרוצה לצאת בשיירא ולא ימצא בי"ד.	מותר	כתיבת שטר פרוזבול
משום דבר האבד, שאם לא יהיה למלוה שטר לא יוכל שוב לגבות מנכסי הלוה.	מותר	כתיבת אגרות שום
משום דבר האבד, שמא הבי"ד ילכו, או העדים.	מותר	כתיבת שטרי חליצה
שמא לאחר המועד תהיה גדולה ולא תוכל להתגרש רק עם גט, וזה דבר האבד.	מותר	כתיבת שטרי מיאונים
משום דבר האבד, כדי שלא יחזרו בהן הבעלי דינים עד אחר המועד.	מותר	כתיבת שטרי בירורין
שמא ישכחו הפסק, ויצטרכו ללכת עוד פעם לבי"ד, וזה דבר האבד.	מותר	כתיבת גזרות (פסק) בית דין
משום דבר האבד.	מותר	כתיבת אגרות של רשות
דאינו דבר האבד. דהוי דבר האבד, כיון שאם לא יכתוב לא ילוח לו כסף.	<u>במאמינו:</u> <u>אסור</u> באינו מאמינו: מותר	כתיבת שטר חוב
כיון שנתחייב לזון את בת אשתו, הוי דבר האבד אם לא יכתבנו, דיכול לחזור בו.	מותר	כתיבת אגרות מזון

<u>הטעם</u>	<u>הדין</u>	<u>הפעולה</u>

טבלת צרכי הגוף.

דזה צורך הגוף, והוי כמו אוכל נפש, ומותר אפי' טירחא מרובה ומעשה אומן, [פ"א מ"ז, ובביאור הלכה תקמ"ו סעיף ה' בשם הריטב"א].	מותר	קישוטי אשה
דזה מכשירי אוכל נפש, [פ"א מ"ט].	מותר	העמדת תנור וכיריים וריחיים לצורך המועד
דזה צורך אוכל נפש, ולר' יהודה יש בה טירחא מועטת.	מותר	ניקור אבני ריחים ישנות
דזה צורך אוכל נפש, אף שאפשר לטחון בלא ניקור. כיון שאפשר לטחון גם בלא ניקור אינו בכלל אוכל נפש, ויש בה טירחא מרובה.	ת"ק: מותר ר' יהודה: אסור	ניקור אבני ריחים חדשות
בתנאי שנכבשין מהר, וראויין לאכול בחול המועד, [פ"א מ"י].	מותר	כבישת אוכלין במועד

טבלת צרכי הרבים.

אף שזה מעשה אומן וטירחא מרובה. דשלא לצורך המועד לא התירו מעשה אומן, [שו"ע סימן תקמ"ד סעיף ב' ובמש"ב סעיף קטן א'].	<u>לצורך המועד:</u> <u>מותר</u> שלא לצורך המועד: אסור	עשיית אמה חדשה לרבים
אפי' לא לצורך המועד, וטירחא מרובה.	מותר	תיקון וניקוי אמה לרבים
ואפילו מעשה אומן דזה צורך המועד.	מותר	תיקון רחובות ודרכים ומקוואות וסימון קברות
רק אם יגמר בחול המועד, דזה מעשה אומן.	מותר	עשיית מקוואות
אפי' שזה צרכי רבים, אבל זה מעשה אומן ואינו צריך למועד.	אסור	חפירת כוכין וקברות במועד לקבור בהם אחר המועד
דזה צרכי רבים, ואפילו אינו צריך למועד.	מותר	תיקון (מהנכים) כוכין וקברות

הטעם	הדין	הפעולה
ואף דהוי צרכי רבים, ומותר אף שלא לצורך המועד, אבל הוי מעשה אומן	אסור	הגהת ספר תורה של העזרה
<u>טבלת צרכי המועד.</u>		
משום דזה צורך המועד, ואין בזה טירחא מרובה כ"כ.	מותר	עשיית נברכת (של כובסין או של מת)
דלא התירו מעשה אומן ליהיד אפי' לצורך המועד.	אסור	תפירה מעשה אומן
ואומן מכליב, שעושה כמעשה הדיוט.	מותר	תפירה מעשה הדיוט
אפילו שיש טירחא. דזה טירחא מרובה.	ת"ק: מותר ר' יוסי: אסור	לסרוג את המיטה לצורך המועד
דאין בזה טירחא.	מותר	למתוח את החבלים במיטה
ורק מעשה הדיוט, שאין בזה פסידא.	מותר	עשיית מעקה לגג או למרפסת
לצורך המועד, או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל, ואף דאוושא מילתא,	מותר	לקנות בתים, עבדים, או בהמה, לצורך המועד
היינו שלא לצורך המועד, דזה טירחא, ובפרהסיא, אבל לצורך	אסור	העברת כלים מבית לבית דרך רשות הרבים
אף שלא לצורך המועד, דזה טירחא מועטת, ובצינעא.	מותר	העברת כלים מבית לחצר
דאם לא ימכרנו בצינעא, לא ניכר שהוא לצורך המועד.	מותר	למכור פירות כסות וכלים בצינעא לצורך המועד
מה שצריך בצינעא, משום מראית העין שיאמרו שזה לימי חול.	ת"ק: מותר ר' יוסי: אסור	צידה, טחינת חיטים, וגריסים בצינעא בידי אומנים, לצורך המועד
משום דהם החמירו על עצמן.		
משום שלא כווננו להתגלה בתוך המועד, התירו להם, אבל לשאר אנשים אסור	מותר	גילוח במועד למי שלא היה יכול לגלח לפני המועד
משום שלא כווננו לכבס בתוך המועד, התירו להם, אבל לשאר אנשים אסור	מותר	כיבוס בגדים למי שלא היה יכול לכבס קודם המועד, או
דמתלכלכין מהר, ואפי' אם כבסם קודם המועד נתלכלכו שוב, ולכן	מותר	כיבוס מטפחות הידים, הספרים, והספג, לצורך
דזה צורך המועד לסופר.	מותר	כתיבת שטר חוב על ידי סופר שאין לו מה לאכול
דאינו צורך המועד, ומעשה אומן.	אסור	כתיבת ספרים לאחרים

הטעם	הדין	הפעולה
דאינו צורך המועד, ומעשה אומן.	אסור	הגהת ס"ת ואפי' ספר עזרא
דאינו לצורך המועד. דזה דבר מצוה שנוהג גם במועד, ואפילו שאינו לצורך המועד.	ת"ק: אסור ר' יהודה: מותר	טוויית ציצית לעצמו
משום שנשכרים מכספי בית דין, ובמועד נשכרים בזול.	מותר	לצאת על הכלאים
לצרכי המת התירו אפילו מירחא מרובה.	ת"ק: מותר ר' יהודה:	חיתוך נסרים לצורך ארון המת
דצרכי המת התירו, ואם אין המת בחצר אסור משום מראית עין.	מותר	עשיית ארון למת כשהמת בחצר
דמקרי קצת צורך המועד, וכיון שלא נזהר בתיקון כתיבתו הוי מעשה הדיוט, [משנ"ב תקמ"ה סק"ל] וברמ"א שם כתב יש אוסרין בשאלת שלום.	מותר	כתיבת אגרות רשות [שאלת שלום לחבירו]
דאינו צריך למועד. דיש מצוה בעשייתם.	ת"ק: אסור ר' יהודה:	כתיבת תפילין ומזוזות לעצמו

טבלת מראית העין.

משום מראית עין, שיאמרו שהאומן תיקנן במועד.	אסור	להביא כלים מבית האומן שלא לצורך המועד
רק שיוליכנו כמה שפחות, משום מראית העין, [פ"ג מ"ד – ובשו"ע	מותר	להביא כלים מבית האומן כשחושש להם
דצרכי המת התירו, ואם אין המת בחצר אסור משום מראית עין.	מותר	עשיית ארון למת כשהמת בחצר
שמא יאמרו לאוצר הוא עושה, [תיו"ט].	לת"ק אסור	עיבוי קציעות
מה שצריך בצינעא, משום מראית העין שיאמרו שזה לימי חול. משום דהם החמירו על עצמן – משום מראית העין.	ת"ק: מותר ר' יוסי: אסור	צידה, טחינת חיטים, וגריסים בצינעה בידי אומנים, לצורך המועד

טבלת שמחה או צער.

הפעולה	הד"ן	הטעם
כהן לראות נגעים	ר' מאיר: מותר חכמים: אסור	דאם יטהר לו יהיה לו שמחת הרגל, ואם יהיה טמא ישתוק. - דאסור לשתוק, ואם יטמאנו לא יהיה לו שמחת המועד
ליקוט עצמות אביו או אמו להביאם לקבר הגון	ר' מאיר: מותר	מפני ששמחה היא לו. מפני שאבל היא לו.
לעורר או להספיד על מתו שמת לפני ל' יום קודם הרגל	אסור	שעד שלושים יום מההספד הוא עדיין באווירה של צער ואין לו שמחת הרגל.
לשאת נשים	אסור	שאין מערבין שמחה בשמחה.
להחזיר את גרושתו	מותר	דאין לו מזה כ"כ שמחה, ואין נקרא מערב שמחה בשמחה.
לעשות תכשיטין מצערין לאשה (תסוד)	ת"ק: מותר ר' יהודה:	שיש לה מזה שמחה אח"כ. מפני שיש לה צער במועד.
קורעין, חולצין, מברין לקרוביו של מת	מותר	מפני שהם חייבים להתאבל עליו, ומברין רק על מטה זקופה, מפני שלא
להניח את מיטת המת ברחוב	אסור	שלא להרגיל את ההספד
נשים מענות	מותר	
מטפחות	ת"ק: אסור ר' ישמעאל:	רק הסמוכות למטה.
<u>טבלת שביעית.</u>		
השקאת בית השלחין	מותר	משום הפסד
עשיית אמה בתחילה	ראב"ע: אסור חכמים: מותר	נראה כחופר בקרקע. דעודר בקרקע מניח העפר במקומו,
צידת אישות ועכברים משדה האילן	כדרכו	משום שיש הפסד מרובה, [פ"א מ"ד].
צידת אישות ועכברים משדה לבן	לת"ק: כדרכו לחכמים:	לא הצריכו שינוי. משום שאין הפסד מרובה וצריך
פירצה שבגינה	בונה כדרכו	לא גזרינן שיראה כחורש בשביעית.

בהצלחה !

שח"י : _____ נ"י

הציון : _____ %